

ΜΟΝΑΣΙΜΑ У ΜΑΝΑΣΤΙΡΙΜΑ И ЗАЈЕДНИЦАМА*

Πρὸς τοὺς ἐν κοινοβίοις ἢ συνοδίαις μοναχοὺς

Εὐαγγρίου Ποντικῶ

Евагрија Понтијског

1. Κληρονόμοι θεοῦ ἀκούσατε
λόγων θεοῦ,
συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ δέξασθε
ῥήσεις Χριστοῦ,
ἵνα δῶτε αὐτὰς καρδίαις τέκνων
ύμῶν,
λόγους δὲ σοφῶν διδάξητε αὐτούς.

1. Наследници Божији, чујте ре-
чи Божије;
санаследници Христови,¹ при-
мите изреке Христове
да бисте их предали срцима де-
це ваше
и научили их речима мудраца.

2. Πατὴρ ἀγαθὸς παιδεύει υἱοὺς
αὐτοῦ,
πατὴρ δὲ πονηρὸς ἀπολέσει αὐτούς.

2. Добар отац васпитава своје
синове,²
а зао отац ће их упропастити.

---

* Превод према критичком издању Н. Gressmann, *Nonnenspiegel und Mönchsspiegel des Evagrius Ponticos*, Texte und Untersuchungen 39,4; Leipzig 1913, 153–165. Будући да је Евагријев текст дат у афористичком, полиморфном и полисемичном маниру и смислу, с потенцијалом за многоструко и вишезначно читање, тумачење и превођење, тако је и овај превод настао тек као једна скица, као један од многих могућих превода. Уздржао сам се од сваког коментарисања (осим могућих алузија на светописамски текст), дајући самом тексту да говори својим гласом, па чак и тамо где је апоричан, пуштајући читаоца да ужива у раду херменеутике – *най. прев.*

¹ Рим. 8, 16–17.

² Прич. 1, 24.

3. Πίστις ἀρχὴ ἀγάπης, τέλος δὲ ἀγάπης γνῶσις θεοῦ.	3. Вера је почетак љубави, а крај љубави познање Бога.
4. Φόβος κυρίου διατηρήσει ψυχὴν, ἐγκράτεια δὲ ἀγαθὴ ἐνισχύσει αὐτήν.	4. Страх Господњи чува душу, ³ добро уздржање ће је оснажити.
5. Ὑπομονὴ ἀνδρὸς τίκτει ἐλπίδα, ἐλπίς δὲ ἀγαθὴ δοξάσει αὐτόν.	5. Трпељив човек рађа наду, а добра нада ће га прославити.
6. Ὁ δουλαγωγῶν σάρκα αὐτοῦ ἀπαθὴς ἔσται, ὁ δὲ ἐκτρέφῶν αὐτὰς ὀδυνηθήσεται ἐπ' αὐταῖς.	6. Ко покори тело своје, биће бе- страстан, а ко га сити, напатиће се од њега.
7. Πνεῦμα πορνείας ἐν σώμασιν ἀκρατῶν, πνεῦμα δὲ σωφροσύνης ἐν ψυχαῖς ἐγκρατῶν.	7. Дух блуда је у телима неуз- држљивих, а дух целомудрености у душама уздржљивих.
8. Ἀναχώρησις ἐν ἀγάπῃ καθαίρει καρδίαν, ἀναχώρησις δὲ μετὰ μίσους ἐκταράσσει αὐτήν.	8. Анахореза у љубави чисти срце, а анахореза с мржњом га узне- мирава.
9. Κρείσσων χιλιοστὸς ἐν ἀγάπῃ ἢ μόνος μετὰ μίσους ἐν ἀδύτοις σπηλαίοις.	9. Боље бити с хиљаду /људи/ у љубави, неголи сам с мржњом у непри- ступачним пећинама.
10. Ὁ ἐναποδεσμεύων μνησικακίαν ἐν ψυχῇ αὐτοῦ ὁμοίος ἐστὶ τῷ κρύπτοντι πῦρ ἐν ἀχύροις.	10. Ко чува злопамћење у души својој, сличан је ономе који крије ватру у сену.
11. Μὴ δῶς βρώματα πολλὰ τῷ σώματί σου, καὶ οὐ μὴ ἴδης καθ' ὕπνου φαντασίας κακάς.	11. Немој давати много хране своме телу, па нећеш у сну видети зла ма- штања.

---

³ Прич. 1, 7; 9, 10.

- ὄν τρόπον γὰρ φλόξ καταναλίσκει
δρυμόν,
οὕτω φαντασίας αἰσχροῦς σβέννυσι
πεῖνα.
12. Ἄνηρ θυμώδης πτο-
ηθήσεται,
ὁ δὲ πραῦς ἄφοβος ἔσται.
13. Ἄνεμος σφοδρὸς ἀποδιώκει νέφη,
μνησικακία δὲ τὸν νοῦν ἀπὸ
γνώσεως.
14. Ὁ προσευχόμενος ὑπὲρ ἐχθρῶν
ἀμνησικάκος ἔσται,
φειδόμενος δὲ γλώσσης οὐ λυπήσει
τὸν πλησίον αὐτοῦ.
15. Ἐὰν παροξύνῃ σε ὁ ἀδελφός σου,
εἰσάγαγε αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν σου,
καὶ πρὸς αὐτὸν μὴ ὀκνήσῃς εἰσελθεῖν,
ἀλλὰ φάγε τὸν ψωμόν σου μετ'
αὐτοῦ.
τοῦτο γὰρ ποιῶν ῥύση σὴν ψυχὴν
καὶ οὐκ ἔσται σοι πρόσκομμα ἐν
καιρῷ προσευχῆς.
16. Ὡσπερ ἡ ἀγάπη χαίρει
πενία,
οὕτω τὸ μῖσος τέρεται πλούτῳ.
17. Οὐκ ἐπιτεύξεται πλούσιος
γνώσεως
καὶ κάμηλος οὐκ εἰσελεύσεται εἰς
ὀπὴν ῥαφίδος,
ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἀδυνατήσῃ
παραὸ κυρίῳ.
- Јер као што пламен сагорева
шуму,
тако глад уништава срамна
маштања.
12. Раздражљив човек биће
престрашен,
а кротак ће бити без страха.
13. Снажан ветар растерује облаке,
а злопамћење /изгони/ познање
из ума.
14. Ко се моли за своје неприја-
теље, биће незлопамтив,⁴
а ко чува језик, неће растужити
ближњег свог.
15. Ако те брат твој раздражује,
уведи га у свој дом
и не оклевај да одеш у његов,
већ обедуј с њим.
Радећи тако, избавићеш душу
своју
и нећеш имати препрека у тре-
нутку молитве.⁵
16. Као што се љубав радује у
сиромаштву,
тако и мржња ужива у изобиљу.
17. Богаташ неће задобити по-
знање
и камила неће проћи кроз игле-
не уши,⁶
но све ово није немогуће с Го-
сподом.

---

⁴ Мт. 5, 44.; Лк. 6, 28.

⁵ Мт. 5, 23–24.

⁶ Мт. 19, 24.

18. Ὁ φιλῶν ἀργύριον οὐκ ὄψεται
γνῶσιν,
καὶ ὁ συνάγων αὐτὸ
σκοτισθήσεται.
18. Лубитељ новца неће видети
познања
и ко га сакупља, биће
помрачен.
19. Ἐν σκηναῖς ταπεινῶν
αὐλισθήσεται κύριος,
ἐν οἴκοις δὲ ὑπερηφάνων πληθυ-
νθήσονται ἀραί.
19. У шаторима смиренних насе-
лиће се Господ,
а у насељима гордых умножиће
се проклетство.
20. Ἀτιμάζει θεὸν ὁ παραβαίνων
νόμον αὐτοῦ,
ὁ δὲ φυλάσσει αὐτὸν δοξάζει τὸν
ποιήσαντα αὐτόν.
20. Бешчасти Бога онај који пре-
ступа закон Његов,
а који га чува, прославља свог
Творца.
21. Ἐὰν ζηλώσης Χριστόν, γενήση
μακαριστός,
τὸν δὲ θάνατον αὐτοῦ ἀποθανεῖται
ἡ ψυχὴ σου,
καὶ οὐ μὴ ἐπισπάσῃται ἀπὸ σαρκὸς
αὐτῆς κακίαν,
ἀλλ' ἔσται ἡ ἔξοδος σου ὡς ἔξοδος
ἀστέρος,
καὶ ἡ ἀνάστασις σου ὡσπερ ὁ ἥλιος
ἐκλάμψει.
21. Будеш ли подражавао Хри-
ста, бићеш блажен,
душа ће твоја умрети Његовом
смрћу⁷
и неће изазвати зла у својој
плоти,
па ће умирање твоје бити попут
изласка звезде,
а васкрсење твоје ће засијати
попут сунца.
22. Οὐαὶ ἀνόμῳ ἐν ἡμέρᾳ
θανάτου,
καὶ ἄδικος ὀλεῖται ἐν καιρῷ
πονηρῷ.
ὄν τρόπον γὰρ ἀφίπταται κόραξ
ἐκ τῆς αὐτοῦ νοσσιᾶς,
οὕτως ἀκάθαρος ψυχὴ ἐκ τοῦ
ιδίου σώματος.
22. Тешко безаконику у дан смр-
ти /његове/,
неправедник ће ишчезнути у
злом часу.
Јер као што гавран напушта сво-
је гнездо,
тако ће нечиста душа /напусти-
ти/ сопствено тело.
23. Ψυχὰς δικαίων ὀδηγοῦσιν ἄγγελοι,
ψυχὰς δὲ πονηρῶν παραλήφονται
δαίμονες.
23. Душама праведника руково-
де ангели,⁸
а душе злих ће заробити демони.⁹

⁷ 2 Кор. 4, 10–11; 2 Тим. 2, 11.

⁸ Мт. 24, 31.

⁹ Мт. 25, 41.

24. Οὐ εἰάν εἰσέλθῃ κακία, ἐκεῖ καὶ ἀγνώστια,
καρδία δὲ ὁσίων πληρωθήσονται γνώσεως.
24. Где год улази зло, тамо је и непознање,
но срца светих биће испуњена познањем.
25. Ἀνελεήμων μοναχὸς ἐνδεὴς ἔσται,
διατρέφων δὲ πτωχοὺς κληρονομήσει θησαυροῦς.
25. Μонах који не даје милостињу, биће /сам/ у потреби,
а који храни сиромашне, наследиће богатства.¹⁰
26. Κρείσσων πενία μετὰ γνώσεως ἢ πλοῦτος μετὰ ἀγνώστιας.
26. Боље сиромаштво с познањем, него богатство с непознањем.
27. Κόσμος κεφαλῆς στέφανος, κόσμος δὲ καρδίας γνῶσις θεοῦ.
27. Украс за главу је круна,
а украс за срце познање Бога.
28. Κτῆσαι γνῶσιν καὶ μὴ ἀργύριον
καὶ σοφίαν ὑπὲρ πλοῦτον πολύν.
28. Стичи познање, а не новац,¹¹
као и мудрост изнад мноштва богатства.
29. Δίκαιοι κληρονομήσουσι κύριον,
ὅσοι δὲ τραφήσονται ὑπ' αὐτοῦ.
29. Праведници ће наследити Господа¹²
и свети ће бити нахраћени од Њега.
30. Ὁ ἐλεῶν πένητας διαφθείρει θυμόν,
καὶ ὁ διατρέφων αὐτοὺς πλησθήσεται ἀγαθῶν.
30. Ко је милостив према сиромашнима, уништава раздражљивост,
а ко их храни, биће испуњен /многим/ добрима.
31. Ἐν καρδίᾳ πραεῖα ἀναπαύσεται σοφία,
θρόνος δὲ ἀπαθείας ψυχὴ πρακτικὴ.
31. У кротком срцу починуће мудрост,
а трон бестрашћа је делатна душа.
32. Τέκτονες πονηρῶν λήφονται μισθὸν κακόν,
32. Градитељ злих /ствари/ примиће злу плату,

---

¹⁰ Мт. 19, 21.

¹¹ Прич. 8, 10.

¹² Мт. 25, 34.

- τέκτοσι δὲ ἀγαθῶν δοθήσεται
μισθὸς ἀγαθός.
33. Ὁ τιθεὶς παγίδα συλληφθήσεται
ἐν αὐτῇ
καὶ ὁ κρύπτων αὐτὴν ἀλώσεται ὑπ'
αὐτῆς.
34. Κρείσσων κοσμικὸς πραῦς
μοναχοῦ θυμῶδους καὶ ὀργίλου.
35. Γνωσὶν διασκορπίζει θυμὸς,
μακροθυμία δὲ συνάγει αὐτήν.
36. Ὡσπερ νότος ἰσχυρὸς ἐν
πελάγει
οὕτως θυμὸς ἐν καρδίᾳ ἀνδρός.
37. Ὁ προσευχόμενος συνεχῶς
ἐκφεύγει πειρασμούς,
ἀμελοῦντος δὲ καρδίαν ἐκταράσσο-
υσι λογισμοί.
38. Μὴ εὐφραίνετω σε οἶνος
καὶ μὴ τερπέτω σε κρέας,
ἵνα μὴ διαθρέψῃς σάρκα σώματός
σου,
καὶ λογισμοὶ αἰσχροὶ οὐκ
ἐκλείψουσιν ἀπὸ σου.
39. Μὴ εἴπῃς· σήμερον ἑορτὴ καὶ
πίομαι οἶνον,
καὶ ἄρσιον πεντηκοστῇ καὶ
φάγομαι κρέα,
διότι οὐκ ἔστιν ἑορτὴ παρὰ
μοναχοῖς
οὐδὲ τὸ πληῖσαι ἄνθρωπον κοιλίαν
αὐτοῦ.
- а градитель добрых /ствари/ до-
биће добру плату.¹³
33. Ко /другоме/ поставља зам-
ку, упашће сам у њу
и ко је сакрива, биће сам од ње
ухваћен.
34. Боље кротак световњак,
него раздражљив и гневљив монах.
35. Раздражљивост расипа познање,
а дуготрпељивост га сабира.
36. Попут снажног југа на пучини,
таква је раздражљивост у срцу
човека.
37. Ко се непрестано моли, избе-
гава искушења,¹⁴
а срце немарног /човека/ узне-
миравају помисли.
38. Немој се веселити вином
и не гости се месом
да не би /њима/ хранио плот
свога тела,
па срамне помисли неће пасти
на тебе.
39. Немој говорити: „Данас је
празник и пићу вина“,
или: „Сутра је Педесетница и је-
шћу меса“,
јер нема таквог празника за
монахе
за који човек може напунити
свој стомак.

¹³ Прич. 14, 22.

¹⁴ Мт. 26, 41.

40. Πάσχα κυρίου διάβασις ἀπὸ κακίας,
πεντηκοστή δὲ αὐτοῦ ἀνάστασις
ψυχῆς.
40. Пасха Господња је излазак из
зла,
а Његова Педесетница васкрсе-
ње душе.
41. Ἑορτὴ θεοῦ ἀμνηστία
κακῶν,
τὸν δὲ μνησικακοῦντα λήψονται
πένθη.
41. Празник Господњи је заборав
злих /дела/,
а злопамтивога човека ће обузети
жалост.
42. Πεντηκοστή κυρίου ἀνάστ-
ασις ἀγάπης,
ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
πεσεῖται πτώμα ἐξάσιον.
42. Педесетница Господња је
васкрсење љубави,
а ко мрзи брата свога, доживеће
страховит пад.
43. Ἑορτὴ θεοῦ γνῶσις
ἀληθῆς,
ὁ δὲ προσέχων γνώσει ψευδεῖ τε-
λευτήσει αἰσχροῶς.
43. Празник Господњи је истин-
ско познање,
а ко негује лажно познање, скон-
чаће срамно.
44. Κρείσσων νηστεία μετὰ καθαῶς
καρδίας
ὑπὲρ ἑορτὴν ἐν ἀκαθαρσία ψυχῆς.
44. Боље пост са чистим срцем,
него празник у нечистоти
душе.
45. Ὁ διαφθείρων λογισμοὺς
κακοὺς ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ,
ὅμοιός ἐστι τῷ ἑδαφίζοντι τὰ νήπια
αὐτοῦ πρὸς τὴν πέτραν.
45. Ко искорени зле помисли из
срца свог,
сличан је ономе који „раздија
децу његову о камен“.¹⁵
46. Μοναχὸς ὑπνώδης ἐμπεσεῖται
εἰς κακά,
ὁ δὲ ἀγρυπνῶν ὡς στρουθίον ἔσται.
46. Поспани монах ће запасти у
/многа/ зла,
а неуспављиви ће бити попут
врапца.¹⁶
47. Μὴ δῶς σεαυτὸν ἐν ἀγρυπνία
διηγήμασι κενοῖς
καὶ μὴ ἀπόση λόγους
πνευματικούς,
ὅτι κύριος σκοπεύει σὴν ψυχὴν
47. Немој се препуштати испра-
зним причама у време бдења
и не одбацуј речи духовне,
јер Господ испитује твоју душу

---

¹⁵ Пс. 136, 3.

¹⁶ Пс. 101, 8.

- καὶ οὐ μὴ ἀθώωση σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ. и неће те оправдати ни од једног зла.
48. Ὑπνος πολὺς παχύνει διάνοιαν, ἀργυρνία δὲ ἀγαθὴ λεπτύνει αὐτήν. 48. Много сна отежава мишљење, а добро бдење га прочишћава.
49. Ὑπνος πολὺς ἐπάγει πειρασμούς, ὁ δὲ ἀργυρνῶν ἐκφεύξεται αὐτούς. 49. Много сна доноси искушења, но неуспављиви /монах/ ће их избећи.
50. Ὡσπερ πῦρ τήκει κηρόν, οὕτως ἀργυρνία ἀγαθὴ λογισμοὺς πονηροῦς. 50. Као што ватра топи восак, тако и добро бдење /топи/ зле помисли.
51. Κρείσσων ἀνὴρ καθεύδων ἢ μοναχὸς ἀργυρνῶν περὶ λογισμοὺς ματαίους. 51. Бољи је заспали човек, неголи бдијући монах са сујетним помислима.
52. Ἐνύπνιον ἀγγελικὸν εὐφραίνει καρδίαν, ἐνύπνιον δὲ δαιμονιῶδες ἐκταράσσει αὐτήν. 52. Ангелско сновиђење весели срце, а демонско сновиђење га узнемирује.
53. Μετάνοια καὶ ταπείνωσις ἀνώρθωσαν ψυχὴν, ἐλεημοσύνη δὲ καὶ πραῦτης ἐστήριξαν αὐτήν. 53. Покајање и смирење препорађају душу, а милостивост и кротост је подупиру.
54. Μέμνησο διὰ παντὸς σῆς ἐξόδου καὶ μὴ ἐπιλάθῃ κρίσεως αἰωνίας, καὶ οὐκ ἔσται πλημμέλεια ἐν ψυχῇ σου. 54. У свему се сећај свог умирања, не превиђајући вечни суд /Божији/ и неће бити сагрешења у души твојој.
55. Ἐὰν πνεῦμα ἀκηδίας ἀναβῆ ἐπὶ σε, οἶκόν σου μὴ ἀφήσῃ, καὶ μὴ ἐκκλίνῃς ἐν καιρῷ πάλιν ἐπωφελεῖ. ὄν τρόπον γὰρ εἶ τις λευκάνοι ἀργυρον, 55. Ако дух депресије дође на тебе, немој напуштати дом свој¹⁷ и не избегавај корисну /борбу/ у тај час. Јер управо као што се избељује сребро,

---

¹⁷ Проп. 10, 4.

- οὕτως λαμπρυνθήσεται ἡ καρδιά σου. тако ће и срце твоје бити просветљено.
56. Πνεῦμα ἀκηδίας ἀπελαύνει δάκρυα,
πνεῦμα δὲ λύπης συντρίβει προσευχήν. 56. Дух депресије одагнава сузе,
а дух туге суздија молитву.
57. Ἐπιθυμῶν χρημάτων μεριμνήσεις πολλά,
καὶ ἀντεχόμενος αὐτῶν πενήσεις πικρῶς. 57. Желећи богатства, /имаћеш/ многе бриге
и држећи се њега, горко ћеш плакати.
58. Μὴ χρονίζετω σκορπίος ἐν κόλπῳ σου
καὶ λογισμὸς πονηρὸς ἐν καρδίᾳ σου. 58. Не пуштај шкорпију на своје груди,
нити злу помисао у срце своје.
59. Κτείνειν γεννήματα ὀφέων μὴ φείση,
καὶ μὴ ὀδίνης λογισμοὺς καρδίας αὐτῶν. 59. Немој се суздржавати да убијеш змијски пород
и нећеш се намучити помисли-ма њиховог срца.
60. Ὡσπερ ἀργύριον καὶ χρυσίον δοκιμάζει πῦρ,
οὕτως καρδίαν μοναχοῦ πειρασμοί. 60. Као што ватра испитује сребро и злато,¹⁸
тако и искушења /испитују/ срце монаха.
61. Περίελε σεαυτοῦ ὑπερηφανίαν καὶ κενοδοξίαν μακρὰν ποίησον ἀπό σου.
ὁ γὰρ ἀποτυχῶν δόξης λυπηθήσεται, ὁ δὲ ἐπιτυχῶν ὑπερήφανος ἔσται. 61. Свуци са себе гордост и таштину удаљи далеко од себе.
Јер ће онај који не стекне славу, бити тужан,
а онај који је стекне, постаће горд.
62. Μὴ δῶς ὑπερηφανία σὴν καρδίαν καὶ μὴ εἴπησ προσώπου τοῦ θεοῦ· δυνατός εἰμι,
ἵνα μὴ κύριος ἐγκαταλίπη σὴν ψυχὴν,
καὶ πονηροὶ δαίμονες ταπεινώσουσιν αὐτήν. 62. Немој предавати срце своје гордости
и не говори пред лицем Божијим: „Силан сам“,
иначе ће Господ напустити душу твоју
и зли демони ће је понизити.

---

¹⁸ Прич. 17, 13.

- τότε γὰρ σε δι' ἄερος πτοήσουσιν οἱ ἐχθροί,
νύκτες δὲ φοβεραὶ διαδέξονται σε.   Тада ће те непријатељи узнеми-
равати кроз ваздух
и ноћни страх ће те обузимати.
63. Πολιτείαν μοναχοῦ διαφυλάττει
γνώσις,
ὁ δὲ καταβαίνων ἀπὸ γνώσεως
περιπεσεῖται λησταῖς.   63. Познање чува монашки на-
чин живота,
а ко отпадне од познања, наћи
ће се међу разбојницима.¹⁹
64. Ἐκ πέτρας πνευματικῆς ἀπορρεῖ
ποταμός,
ψυχὴ δὲ πρακτικὴ πίνεται ἀπ' αὐτοῦ.   64. Из духовне стене истиче
река²⁰
и делатна душа ће пити из ње.
65. Σκεῦος ἐκλογῆς ψυχὴ καθαρὰ,
ἢ δὲ ἀκάθαρος πλησθήσεται
πικρίας.   65. Чиста душа је изабрано оруђе,²¹
а нечиста ће бити испуњена
горчином.
66. Ἄνευ γάλακτος οὐ τραφήσεται
παιδίον,
αἱ χωρὶς ἀπαθείας οὐχ ὑψωθήσεται
καρδιά.   66. Без млека дете неће бити
нахрањено,
без бестрашћа срце неће бити
узнесено.
67. Πρὸ ἀγάπης ἡγεῖται ἀπάθεια
πρὸ δὲ γνώσεως ἀγάπη.   67. Бестрашће претходи љубави,
а познању /претходи/ љубав.
68. Γνώσει προστίθεται σοφία,
ἀπάθειαν δὲ τίκτει φρόνησις.   68. Знању се додаје мудрост,
а разборитост рађа бестрашће.
69. Φόβος κυρίου γεννᾷ
φρόνησιν,
πίστις δὲ Χριστοῦ δωρεῖται φόβον
θεοῦ.   69. Страх Господњи рађа
разборитост,²²
а вера у Христа доноси страх
Божији.
70. Βέλος πεπρωμένον ἀνάπτει
ψυχὴν,
ἄνηρ δὲ πρακτικὸς κατασβέσει αὐτό.   70. Пламена стрела распаљује
душу,
али ће је делатни човек угасити.²³

¹⁹ Лк. 10, 30.

²⁰ 1 Кор. 10, 4.

²¹ Дап. 9, 15.

²² Прич. 1, 7.

²³ Еф. 6, 16.

71. Κραυγὴν καὶ βλασφημίαν
ἀποστρέφεται γνῶσις,
λόγους δὲ δολίους φεύγει
σοφία.

72. Ἦδὺ μέλι καὶ γλυκὺ κηρίον,
γνῶσις δὲ θεοῦ γλυκυτέρα
ἀμφοτέρων.

73. Ἄκουε, μοναχέ, λόγους πατρὸς
σου
καὶ μὴ ἀκύρους ποίει νουθεσίας
αὐτοῦ.
Ἦνίκα ἂν ἀποστείλῃ σε, ἐπάγου
αὐτὸν
καὶ κατὰ διάνοιαν συνόδευε αὐτῶ.
τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ διαφεύξῃ
λογισμοὺς κακοὺς,
καὶ πονηροὶ δαίμονες οὐκ ἰσχύσουσι
κατὰ σου.
ἐὰν πιστεύσῃ σοι ἀργύριον, οὐ διασκο-
ρπιεῖς αὐτό,
καὶ κὰν ἐπεργάσῃ, ἀποδώσεις αὐτό.

74. Πονηρὸς οἰκονόμος ἐκθλίψει
ψυχὰς ἀδελφῶν,
καὶ μνησικάκος οὐκ ἐλεήσει
αὐτάς.

75. Ὁ διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα
τῆς μονῆς ἀδικεῖ θεόν,
καὶ ὁ ἀμελῶν αὐτῶν οὐκ
ἀτιμώρητος ἔσται.

76. Ἄδικος οἰκονόμος διαμεριεῖ
κακῶς,
ὁ δὲ δίκαιος πρὸς ἀξίαν δώσει.

71. Вика и хуљење удаљују
познање,²⁴
а мудрост узмиче /пред/ лука-
вим речима.

72. Мед је укусан и саће је слатко,
али је познање Бога слађе од
обоје.

73. Слушај, о монаше, речи оца
свог
и немој одбацити савете
његове.²⁵
Кад год те пошаље, и њега поведи
и путуј с њим у својим мислима.
На овај начин ћеш избећи зле
помисли
и лукави демони те неће
савладати.
Ако ти повери новац, не разба-
цуј се њиме
но ако зарадиш штогод, подај га
/другима/.

74. Зао управитељ ће узнемири-
ти душе бротије,
а злопамтиви ће бити немилоср-
дан према њима.

75. Расипник манастирских до-
бара греша Богу
и ко не мари за њих, неће проћи
некажњено.

76. Неправедни управитељ лоше
расподељује,
а праведни даје по мери.

---

²⁴ Еф. 4, 31.

²⁵ Прич. 5, 7.

77. Ὁ κακολογῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐξολοθρευθήσεται, ἀμελῶν δὲ ἀσθενοῦντος οὐκ ὄψεται φῶς.
77. Ко рђаво говори о брату сво-
ме, биће сатрт,
а ко је немаран према болесни-
ма, неће видети светлост.
78. Κρείσσων κοσμικὸς ἐν ἀσθενείᾳ δουλεύων ἀδελφῷ ὑπὲρ ἀναχωρητὴν μὴ οἰκτείροντα τὸν πλησίον αὐτοῦ.
78. Боље световњаκ који служи брата у болести, неголи анахорета који не сажалѐва ближње своје.
79. Ἄφρων μοναχὸς ἀμελήσει ὀργάνων τέχνης αὐτοῦ, ὁ δὲ φρόνιμος ἐπιμελήσεται αὐτῶν.
79. Безумни монах је немаран према оруђу свог заната, а разборит се брине о њему.
80. Μὴ εἴπης σήμερον μενῶ καὶ αὐριον ἐξελεύσομαι, ὅτι οὐκ ἐν φρονήσει λελόγισαι περὶ τούτου.
80. Не говори: „Данас ћу остати и сутра изаћи /напоље/“, јер ниси о овоме разборито промислио.
81. Κυκλευτὴς μοναχὸς μελετήσει ῥήσεις ψευδεῖς, τὸν δὲ ἑαυτοῦ παραλογίσεται πατέρα.
81. Непостојани монах ће се бавити лажним изрекама и са својим оцем ће неразумно мислити.
82. Ὁ καλλωπίζων τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ πληρῶν γαστέρα αὐτοῦ ποιμαίνει λογισμοὺς αἰσχροὺς καὶ μετὰ σωφρόνων οὐ συνεδριάζει.
82. Ко украшава одећу своју и пуни свој стомак, похрањује срамне помисли и са целомудренима не саборује.
83. Ἐὰν εἰσέλθης εἰς κώμην, μὴ προσεγγίσης γυναῖξί καὶ μὴ χρονίσῃς ἐν λόγοις πρὸς αὐτάς. ὄν τρόπον γὰρ εἴ τις ἄγκιστρον καταπίοι, οὕτως ἐλκυσθήσεται ἡ ψυχὴ σου.
83. Ако уђеш у село, не приближавај се женама и не проводи време у разговорима с њима. Јер попут онога ко гута удицу, тако ће и душа твоја бити уловљена.
84. Μακρόθυμος μοναχὸς ἀγαπηθήσεται, ὁ δὲ παροξύνων τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μισηθήσεται.
84. Дуготрпељиви монах биће вољен, а који иритира браћу своју, биће омражен.²⁶

²⁶ 1 Кор. 13, 4–5.

85. Πραῦν μοναχὸν ἀγαπᾷ ὁ κύριος,
τὸν δὲ θρασὺν ἀπώσεται ἀπ' αὐτοῦ.
85. Господ љуби кротког монаха,
а гневљивог ће одбацити од себе.
86. Ὀκνηρὸς μοναχὸς γογγύσει
πολλά,
καὶ ὑπνώδης προφασίσεται
κεφαλαλγίαν αὐτοῦ.
86. Лењи монах ће пуно
гунђати,
а поспани ће се изговарати сво-
јим главобољама.
87. Ἐὰν λυπῆται ὁ ἀδελφός σου,
παρακάλεσον αὐτόν,
καὶ ἐὰν ἀλγῆ, συνάλγησον αὐτῷ.
τοῦτο γὰρ ποιῶν εὐφραίνεις καρδίαν
αὐτοῦ,
καὶ θησαυρὸν μέγαν σωρεύσεις ἐν
οὐρανῷ.
87. Ако је брат твој тужан, уте-
ши га²⁷
и ако је у болу, болуј с њим.²⁸
Чинећи тако, обрадоваћеш ње-
гово срце
и велико богатство стећи на
небу.
88. Μοναχὸς ἀπολειπόμενος
φυλάξαι λόγους πατρὸς
βλασφημήσει   πολιὰν
γεννήσαντος αὐτόν
καὶ κακολογήσει βίους τέκνων
αὐτοῦ,
ὁ δὲ κύριος ἐξουδενώσει
αὐτόν.
88. Монах који не сачува очеве
речи,
хулиће на седе косе родитеља
свог
и говориће зло о животима деце
његове,
но таквог ће Господ /сасвим/ ис-
требити.
89. Ὁ πρόφασιν ζητῶν χωρίζεται
ἀδελφῶν,
τὸν δὲ ἑαυτοῦ αἰτιάσεται πατέρα.
89. Који тражи изговоре, одваја
себе од браће
и сопственог оца оптужује.²⁹
90. Μὴ δῶς ἀκοὴν λόγοις κατὰ
πατρὸς σου
καὶ μὴ διεγείρης ψυχὴν ἀτιμάζοντος
αὐτόν,
ἵνα μὴ κύριος ὀργισθῆ ἐπὶ ποιήμασι
σου
καὶ ἐξαλείψῃ σου τὸ ὄνομα ἐκ βίβλου
ζώντων.
90. Немој слушати речи /упере-
не/ против оца свог
и не охрабруј /против њега/ ду-
ше оних који га бешчасте,
иначе ће се Господ разгневити
на дела твоја
и избрисати име твоје из књиге
живих.³⁰

²⁷ 1 Тим. 2, 12; 5, 14.

²⁸ Рим. 12, 15.

²⁹ Прич. 18, 1.

³⁰ Отк. 3, 5.

91. Ὁ ὑπακούων πατρὶ ἑαυτοῦ ἀγαπᾷ ἑαυτόν,
ὁ δὲ ἀντιλέγων αὐτῷ ἐμπεσεῖται εἰς κακά.
91. Ко слуша оца свог, воли себе самог,
а ко говори против њега, пашће у /многа/ зла.
92. Μακάριος μοναχὸς ὁ φυλάσσων ἐντολὰς κυρίου
καὶ ὅσιος ὁ διατηρῶν λόγους πατέρων αὐτοῦ.
92. Блажен је монах који чува заповести Господње³¹
и свет је онај који пази на речи оца свог.
93. Ὁ κνηρὸς μοναχὸς πολλὰ ζημιωθήσεται,
ἐὰν δὲ θαρσύνηται καὶ τὸ σχῆμα αὐτοῦ προσθήσει.
93. Лењи монах ће претрпети многе губитке,³²
а ако /је још и/ охрабрен, оставиће /чак/ и схиму своју.
94. Ὁ φυλάσσων γλῶσσαν αὐτοῦ ὀρθοτομεῖ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ,
καὶ ὁ τηρῶν καρδίαν αὐτοῦ πλησθήσεται γνώσεως.
94. Ко чува језик свој, поравњава стазе своје,³³
а који чува срце своје, биће испуњен познањем.³⁴
95. Μοναχὸς δίγλωσσος ταρασσει ἀδελφούς,
ὁ δὲ πιστὸς ἡσυχίαν ἄγει.
95. Лукави монах узнемирава браћу,
а поверљиви доноси мир.³⁵
96. Ὁ πεποιθὼς ἐπὶ ἐγκρατεία αὐτοῦ πεσεῖται,
ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.
96. Ко се поузда у своје уздржање – пашће,
а ко смирава себе – биће узнесен.³⁶
97. Μὴ δῶς σεαυτὸν χορτασίᾳ κοιλίας,
καὶ μὴ πλησθῆς ὕπνου νυκτερινοῦ.
τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ γενήσῃ καθαρὸς
καὶ πνεῦμα κυρίου ἐπελεύσεται ἐπὶ σε.
97. Немој се предавати ситости стомака,³⁷
нити се засићуј ноћним сном.³⁸
На овај начин ћеш постати чист и Дух Господњи ће доћи на тебе.³⁹

³¹ Прич. 4, 4; 7, 1.

³² Прич. 19, 19.

³³ Прич. 21, 23.

³⁴ Прич. 4, 32.

³⁵ Прич. 11, 12–13.

³⁶ Лк. 14, 11.

³⁷ Прич. 24, 25.

³⁸ Прич. 6, 4.

³⁹ Лк. 1, 35.

98. Ψάλλοντος ἡσυχάζει
θυμὸς
καὶ μακροθυμοῦντος ἀπτόητος
ἔσται.
98. Псалмопојање умирује раз-
дражљивост,
а дуготрпељиви /човек/ биће
неустрашив.
99. Ἐκπραῦτητος τίκτεται γινῶσις,
ἐκ δὲ θρασύτητος ἀγνωσία.
99. Познање се рађа из кротости,
а непознање из дрскости.
100. Ὡσπερ ὕδωρ αὔξει φυτόν,
οὕτως ταπεινώσις θυμοῦ καρδίαν
ύψοι.
100. Као што биљка расте од воде,
тако смиривање гнева уздиже
срце.
101. Ἰχνεύοντος συμπόσια σβε-
σθήσεται λαμπτήρ,
ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ὄψεται σκότος.
101. Светло онога који јури за го-
збама биће угашено⁴⁰
и његова душа ће видети таму.
102. Στῆσον ζυγῶ τὸν ἄρτον σου
καὶ πῖε μέτρον τὸ ὕδωρ σου
καὶ πνεῦμα πορνείας φεύξεται ἀπὸ σου.
102. Измери на тасу хлеб свој
и с мером узимај воду своју,⁴¹
па ће дух блуда отићи од тебе.
103. Δὸς γέρουσιν οἶνον καὶ ἀσθ-
ενοῦσι πρόσφερε τροφάς,
διότι κατέτριψαν σάρκα νεότητος
αὐτῶν.
103. Подај вина старцу и прине-
си храну болесном,
јер су износили плот своје мла-
дости.
104. Μὴ ὑποσκελίσης τὸν ἀδελφόν σου
καὶ πτώματι αὐτοῦ μὴ ἐπιχαρῆς.
ὁ γὰρ κύριος γινώσκει σὴν καρδίαν
καὶ παραδώσει σε ἐν ἡμέρᾳ θανάτου.
104. Немој саплитати брата свог,
нити се радуј његовом паду.
Јер Господ познаје твоје срце⁴²
и предаће те у дан смрти.
105. Μοναχὸς φρόνιμος ἀπαθὴς
ἔσται,
ὁ δὲ ἄφρων ἐξαντλήσει κακά.
105. Разборит монах биће бе-
страстан,
а безуман ће избљувати /многа/ зла.
106. Ὁφθαλμὸν πονηρὸν ἐκτυφλοῖ
κύριος,
τὸν δὲ ἀπλοῦν ρύσεται ἀπὸ σκότους.
106. Господ ослепљује око лукавог,
а /око/ простог /човека/ ће изба-
вити од таме.

⁴⁰ Прич. 23, 30; 24, 20.

⁴¹ Јез. 4, 10–11.

⁴² Прич. 24, 13.

107. Ὡσπερ ἑωσφόρος ἐν οὐρανῶ
καὶ ὡσπερ φοῖνιξ ἐν παραδείσῳ,
οὕτως ἐν ψυχῇ πραεῖα νοῦς καθαρός.
107. Као јутарња звезда
на небу
и попут палме у рају,
такав је чист ум у души кроткој.
108. Ἀνὴρ σοφὸς ἐρευνήσει λόγους
θεοῦ,
ὁ δὲ ἄσοφος καταγελάσεται αὐτῶν.
108. Мудар човек истражује ре-
чи Божије,⁴³
а немудар ће их потценити.
109. Ὁ μισῶν γινῶσιν θεοῦ καὶ
ἀπωθούμενος θεωρίαν αὐτοῦ
ὅμοιός ἐστι τῷ λόγῃ νύσσοντι τὴν
καρδίαν αὐτοῦ.
109. Који мрзи познање Бога и
одбија Њега да сагледава,
сличан је ономе ко копљем про-
бада сопствено срце.
110. Κρείστων γινῶσις τριάδος ὑπὲρ
γινῶσιν ἀσωμάτων
καὶ θεωρία αὐτῆς ὑπὲρ λόγους
πάντων τῶν αἰώνων.
110. Боље је познање Тројице,
неголи познање бестелесних
и сагледавање Тројице, неголи
/сагледавање/ свих векова.
111. Πολιὰ γερόντων πραῦτης,
ζωὴ δὲ αὐτῶν γινῶσις ἀληθείας.
111. Седе косе стараца – кротост,
а њихов живот – познање истине.
112. Νέος πραῦς πολλὰ
ὑποφέρει,
ὀλιγόψυχον δὲ γέροντα τίς
ὑποίσεται;
εἶδον ὀργίλον γέροντα
ἐπαιρούμενον ἐπὶ χρόνου αὐτοῦ,
ἐλπίδα δὲ μέντοι μᾶλλον ἔσχεν ὁ
νέος αὐτοῦ.
112. Кротак младић подноси
многе /ствари/,
а малодушног старца ко ће
поднети?
Видех гневљивог старца, про-
слављеног у своје време,
па ипак је /један/ младић имао
више наде од њега.
113. Ὁ σκανδαλίζων κοσμικοὺς
οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται,
καὶ ὁ παροξύνων αὐτοὺς ἀτιμάζει
τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
113. Ко саблажњава световњаке,
неће проћи некажњен,
а ко их узнемирава, срамоти
име своје.
114. Ταράσσοντα ἐκκλησίαν
κυρίου ἐξαναλώσει πῦρ,
114. Ватра ће прождрети оног
ко узнемирава Цркву Господњу

⁴³ Пс. 1, 2.

- ἀνθιστάμενον δὲ ἱερεῖ и земља ће прогутати оног ко се
καταπίεται γῆ. противи свештенику.
115. Ὁ ἀγαπῶν μέλισσαν φάγεται 115. Ко воли мед, окуша његово
κηρίον αὐτῆς саће
καὶ ὁ συνάγων αὐτὴν πλ- и ко га сакупља, биће испуњен
ησθήσεται πνεύματος. Духом.
116. Τίμα τὸν κύριον καὶ γνώση 116. Поштуј Господа и познаћеш
λόγους ἀσωμάτων, логосе бестелесних,
καὶ δούλευε αὐτῷ καὶ δείξει σοι служи Њему и откриће ти лого-
λόγους αἰώνων. се векова.
117. Χωρὶς γνώσεως οὐχ 117. /Као што/ дрво неће процве-
ύψωθήσεται καρδιά, тати без воде,
καὶ δένδρον οὐκ ἀνθήσει ἄνευ /тако и/ срце неће бити узнесено
ποτοῦ. без познања.
118. Σάρκες Χριστοῦ πρακτικαὶ 118. Тело Христово – делатне
ἀρεταί, врлине,
ὁ δὲ ἐσθίων αὐτὰς γενήσεται ἀπαθής. ко их једе, биће бестрастан.
119. Αἷμα Χριστοῦ θεωρία τῶν 119. Крв Христовα – сагледавање
γεγονότων створених бића,
καὶ ὁ πίνων αὐτὸ σοφισθήσεται ко је пије, биће мудар Његовим
ὑπ' αὐτοῦ. посредством.
120. Στήθος κυρίου γνῶσις 120. Грудι Господње – познање
θεοῦ, Бога,
ὁ δ' ἀναπεσῶν ἐπ' αὐτὸ θεολόγος ко се на њих наслања, биће
ἔσται. теолог.⁴⁴
121. Γνωστικὸς καὶ πρακτικὸς 121. Гностик и делатељ сусрећу
ὑπήντησαν ἀλλήλοις, један другог,
μέσος δὲ ἀμφοτέρων εἰστήκει κύριος. а између њих стоји Господ.
122. Ὅς ἐκτήσατο ἀγάπην, 122. Ко је стекао љубав, стекао је
ἐκτήσατο θησαυρόν, богатство
ἔλαβε δὲ χάριν παρὰ κυρίου. и примио је благодат од Господа.

⁴⁴ Јн. 21, 20.

123. Δόγματα δαιμόνων
ἐπιγινώσκει σοφία,
πανουργίαν δὲ αὐτῶν ἐξιχνιάζει
φρόνησις.
123. Мудрост распознаје демон-
ска учења,
а разборитост пази на њихова
злодела.
124. Μὴ ἀθετήσης δόγματα ἅγια,
ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου,
πίστιν δὲ βαπτίσματός σου μὴ
ἐγκαταλίπης
καὶ μὴ ἀπόση σφραγίδα
πνευματικῆν,
ἵνα γένηται κύριος ἐν σῇ ψυχῇ
καὶ σκεπάση σε ἐν ἡμέρᾳ κακῆ.
124. Немој одбацити света
учења
која ти оци твоји предадоше,⁴⁵
не напуштај веру свога крштења,
нити одбацуј духовни печат
да би се Господ родио у твојој
души
и сачувао те у зао дан.
125. Λόγοι αἰρετικῶν ἄγγελοι
θανάτου,
καὶ ὁ δεχόμενος αὐτοὺς ἀπολεῖ
τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν.
125. Речи јеретика – гласници
смрти,
ко их прима, погубиће душу
своју.
126. Νῦν οὖν, υἰέ, ἄκουέ μου,
καὶ μὴ προσέλθης θύραις ἀνδρῶν
ἀνόμων
μηδὲ περιπατήσης ἐπὶ παγίδων
αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀγρευθῆς.
ἀπόστησον δὲ σὴν ψυχὴν ἀπὸ
γνώσεως ψευδοῦς.
καὶ γὰρ ἐγὼ πλεονάκις λελάληκα
πρὸς αὐτοὺς,
σκοτεινοὺς δὲ λόγους αὐτῶν
ἐξιχνίασα,
καὶ ἰὸν ἀσπίδων εὔρηκα ἐν αὐτοῖς.
οὐκ ἔστι φρόνησις καὶ οὐκ ἔστι
σοφία ἐν λόγοις αὐτῶν.
πάντες οἱ δεχόμενοι αὐτοὺς
ἀπολοῦνται,
καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτοὺς πλ-
ηροῦνται κακῶν.
126. Зато, сине, послушај ме сада:
не прилази вратима безаконих
људи,⁴⁶
нити ходи у њихове замке, ина-
че ћеш бити уловљен;
удаљи душу своју од лажног по-
знања –
јер сам често говорио с њима,
испитивао њихове помрачене
речи
и у њима налазио змијски
отров.⁴⁷
Нема разборитости и мудрости
у речима њиховим.
Ко их прима, нестаће /с лица
земље/
а ко их воли, биће испуњен
/многим/ залима.

⁴⁵ 2 Кор. 2, 15.

⁴⁶ Пс. 1, 1.

⁴⁷ Пс. 13, 3; 139, 4.

- εἶδον ἐγὼ πατέρας δογμάτων αὐτῶν
καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ συνέβαλον
αὐτοῖς.
ἐχθροὶ γὰρ κυρίου ἀπήντησάν μοι
καὶ δαίμονες ἐν λόγοις
ἠγωνίσαντο πρὸς με
καὶ οὐκ εἶδον φῶς ἀληθινὸν ἐν
ρήμασιν αὐτῶν.
127. Ἀνὴρ ψευδόμενος ἐκπεσεῖται
θεοῦ,
ἀπατῶν δὲ τὸν πλησίον αὐτοῦ
ἐμπεσεῖται εἰς κακά.
128. Κρείσσων παράδεισος θεοῦ
ὑπὲρ κήπον λαχανίας
καὶ ποταμὸς κυρίου ὑπὲρ ποταμὸν
μέγαν ἐπισκοτοῦντα τῇ γῆ.
129. Ἀξιοπιστότερον ὕδωρ
οὐράνιον
ὑπὲρ ὕδωρ Αἰγυπτίων σοφῶν
ἀντλούντων ἐκ γῆς.
130. Ὅν τρόπον οἱ τοὺς τροχοὺς
ἀναβαίνοντες κάτω εἴσιν,
οὕτως οἱ ὑψούντες λόγους αὐτῶν
τεταπείνωνται ἐν αὐτοῖς.
131. Σοφία κυρίου ὑψοῖ
καρδίαν,
φρόνησις δὲ αὐτοῦ καθαίρει
αὐτήν.
132. Λόγοι προνοίας
σκοτεινοὶ
καὶ δυσνόητοι κρίσεως
θεωροῖαι,
- Видео сам оце њихових учења
и у пустињи пребивах с њима.
Јер непријатељи Господњи уста-
јаше на ме,
а демони, кроз речи њихове, во-
јеваше против мене
и не видех светлост истиниту у
речима њиховим.
127. Лажљив човек ће отпасти од
Господа,
а ко вара ближњег свог, пашће у
/многа/ зла.
128. Бољи је рај Божији од цвет-
ног врта
и река Господња од велике реке
која помрачује земљу.⁴⁸
129. Достојнија вере је небеска
вода,
неголи вода коју египатски му-
драци ископаше у земљи.⁴⁹
130. Као што они који се точко-
вима пењу, иду опет надоле,
тако и они који узвисују речи
своје, бивају смиривани у њима.
131. Мудрост Господња уздиже
срце,
а разборитост Његова га
очишћује.
132. Логоси промисла су покри-
вени тамом
и сагледавање /логоса/ суда је
уму тешко достигну,

⁴⁸ Понз. 11, 10–11.

⁴⁹ Понз. 11, 10–11.

άνηρ δὲ πρακτικὸς ἐπιγνώσεται αὐτούς.	али делатни човек ће их спознати.
133. Καθαίρων ἑαυτὸν ὄψεται φύσεις νοεράς, λόγους δὲ ἄσωμάτων ἐπιγνώσεται μοναχὸς πραῦς.	133. Ко очисти себе, видеће ум-не природе, а кротки монах ће спознати логосе бестелесних.
134. Ὁ κτίσμα λέγων τὴν ἁγίαν τριάδα βλασφημεῖ θεὸν καὶ ὁ ἀθετῶν τὸν Χριστὸν αὐτοῦ οὐ γνῶσεται αὐτόν.	134. Ко Свету Тројицу назива створењем, /тај/ хули на Бога, а ко одбацује Христа Његовог, неће познати Њега.
135. Κόσμων θεωρίαί πλατύνουσι καρδίαν, λόγοι δὲ προνοίας καὶ κρίσεως ὑψοῦσιν αὐτήν.	135. Сагледавања светова проширују срце, а логоси промисла и суда га узвисују.
136. Γνώσις ἄσωμάτων ἐπαίρει τὸν νοῦν καὶ τῇ ἁγίᾳ τριάδι παρίστησιν αὐτόν.	136. Познање бестелесних уздиже ум и поставља га пред Свету Тројицу.
137. Μέμνησθε τοῦ δεδωκότος ὑμῖν ἐν κυρίῳ σαφεῖς παροιμίας, καὶ μὴ ἐπιλάθησθε τῆς ταπεινῆς μου ψυχῆς ἐν καιρῷ προσευχῆς.	137. Сети се оног који ти у Господу даде ове једноставне поуке, и не заборављај моју смирену душу у тренутку молитве.

*Са сѣароїрчкої ірвео
Лазар Нешић*

Примљено: 15. 4. 2014.
Одобрено: 25. 4. 2014.